

Kerst 2009

Het is weer kerst, mijn 38-ste. Althans, op papier, want van pak hem beet minimaal de eerste 4 of 5 kan ik me weinig meer herinneren. Maar dan blijven er nog altijd genoeg over om vast te stellen dat het eigenlijk elk jaar een beetje hetzelfde gaat. Misschien hebben u of jij dat ook wel. Het begint al op 6 december als na het vertrek van Sinterklaas alle radiostations zich haasten om de kerstliedjes weer in de muziekcomputer zetten. En ieder jaar weer staan Wham, Mariah Carey en Band Aid aan kop in de Sky Radio kerst top 50.

En ook de kerstboom, kerstborrel, kerstkaarten, kerstcadeaus en het kerstdiner zijn ieder jaar hetzelfde. In de kerk is het al niet veel anders. De kerstliedjes zijn over bekend. En het script, decor en de spelers van het kerstverhaal, ze zijn ieder jaar hetzelfde. Ik denk dat vanmorgen veel mensen niet echt nieuwe dingen in het verhaal zullen hebben gehoord.

Begrijp me bij voorbaat niet verkeerd, ik wil hier absoluut geen kritiek op geven. Want kerst is vooral ook een mooie periode. Een periode van gezelligheid en samen zijn en daar horen al die dingen die ik net noemde gewoon bij. Ik doe er zelf ook graag aan mee. En het is goed om in de kerk met de geboorte van Jezus bezig te zijn.

Wat ik er alleen maar mee wil zeggen, is dat het gevaar bestaat dat het kerstfeest door zijn overbekende ingrediënten eigenlijk niets meer te zeggen heeft. Het is net als met de zoveelste herhaling op televisie, ook al is het dan nog zo'n briljante film. Op een gegeven moment gaat de glans eraf.

De vraag is of we het echte kerstgevoel niet zijn kwijtgeraakt. En dan bedoel ik de *verwondering* waar het bij kerst volgens mij in essentie omgaat. In de samenleving waarin wij leven, lijkt de ruimte om te verwonderen over een kind in een kribbe gemarginaliseerd. Het verhaal van de geboorte van Jezus is nog maar bij een minderheid bekend. Ieder jaar wel weer komt er een enquête uit, waarin mensen gevraagd wordt of ze de betekenis van het kerstverhaal kennen. En ieder jaar wordt het percentage mensen dat kerst met Jezus' geboorte verbindt kleiner.

Maar ruimte om te verwonderen gaat eigenlijk ook niet samen met alle commercie rondom kerst die vooral drukte uitlokt. En anders worden we wel in beslag genomen door de angst. Bijvoorbeeld voor de kredietcrisis, de vreemdeling, de Mexicaanse groep, de Q-koorts of het milieu na het mislukken van Kopenhagen.

Ook in de kerk zijn we het kerstgevoel een beetje kwijt geraakt. Natuurlijk, alle vieringen met vaak wekenlange voorbereidingen zijn prachtig. Maar zijn we nog echt verwonderd door de geboorte van Jezus? Door de omstandigheden en plaats waar het gebeurde, door wie er als eerste getuigen van waren? Komt het feit dat de samenleving het verhaal nauwelijks meer kent, in de eerste plaats niet doordat wij het verhaal – de geboorte, maar nog veel meer de betekenis van Jezus in deze wereld – niet meer goed over het voetlicht weten te brengen?

Zou het vandaag nog kunnen gebeuren, zo'n kind in een stal? Eerlijk gezegd denk ik het niet. Dat is ook al een keer geweest, 2000 jaar geleden. Maar als ik er verder over nadenk dan lijken de omstandigheden van vandaag wel erg op die van 2000 jaar geleden. Toen ook veel drukte en angst. En toch gebeurde er iets, iets op het oog kleins, dat een complete nieuwe beweging in gang zette. De beweging van liefde en gerechtigheid. Misschien vandaag dan niet meer in een stal, maar ergens anders, op een vooral niet logische plek. Misschien wel bij het Leger des Heils of in een opvanghuis voor daklozen. Of bij u of mij thuis. God kan nog steeds zichtbaar worden in deze wereld. Maar dan moeten we ons er wel voor durven open te stellen, de angst voorbij, het vertrouwen en vooral de verwondering tegemoet.

Jelle Wijnstok